

A MANDRILL ÁTVÁLTOZÁSA NYÚLLÁ

BÖNDÖR PÁL

Mindez kedden történt. A látogatás az állatkertben. Nem is kedden, szerdán. Összekeverednek a napjaim. Nem lehetett nem elmenni, mindenki erről beszélt. A csodáról az állatkertben. A majmokról. No lám, levelet akartam írni a nagynénimnek, hogy hál' istennek jól vagyunk, és tessék, riportba kezdek, ez is árulkodik valamiről, nemde? Szóval, még csak nem is az emberszabásúak közé tartozik ez a fajta: a mandrill. Ezek azok a komor majmok, szakálluk van, vagy minek nevezzem, sörényük — és a faruk piros mint a téglá. Tulajdonképpen úgy is kezdődött, azt mesélik, hogy a csimpánz kezébe nyomták a bűvös kockát, persze neki is tréfából. Ja igen, ez a bűvös kocka egy népszerű logikai játék, amit sok embernek sem sikerül megoldania. A csimpánz megszagolta a bűvös kockát, és eldobta, viszont a mandrill, a mandrill az egyetlen kezeivel — fogat mosni sem lehetett megtanítani, semmire sem lehetett megtanítani —, a mandrill felvette a kockát, és forgatni kezdte, forgatta rendületlenül. Abba sem hagyta öt napig, akkor is azért, mert megfejtette a titkot, egyszínű volt a kocka mind a hat oldala. Hanem többet nem vette kezébe a játékszert, mondhatnám, semmi pénzért, de hát tudja is a mandrill, mi a pénz, vagy mondhatnám: egy istenért nem nyúlt többé hozzá, de miféle-kiféle istene lehet egy mandrillnak! — hát csak azt mondom, hülyén bámult, amikor nyújtották neki újra meg újra a kockát, mint aki nem érti, mit akarnak tőle. Úgylehet, nem is értette. Hiszen ő már rájött a rejtvény megfejtésének mikéntjére, mit akarnak most tőle? A párjával próbálkoztak. Egy álló hétig forgatta, közel volt már a megfejtéshez, mikor valami alattomos betegség egyetlen éjszaka végzett vele. Ki tudja, mivel fertőzte meg a ketrec előtt tolongó tömegből valaki? Újabb mandrillt kellett szerezni. A mandrill vi-

szonylag nem drága állat, így az állatkertnek gyorsan sikerült egy fiatal párt szereznie. Főlösképpen talán mondanom, hogy a váratlan kiadás szinte napok alatt megtérült, olyan volt a tolongás az állatkert pénztáránál, mint rangadónak számító labdarúgó-mérkőzés előtt a stadion kapujánál. Az új mandrillok nem is okoztak csalódást. Az egyiknek csupán három napra volt szüksége a megfejtéshez, és ha a másiknak több mint két hétre volt ugyanerre szüksége, ebből nagyobb haszon származott, mert a kevésbé okos mandrill jóvoltából tovább tartott az attrakció, tovább csalogatta a közönséget. Mert újra kézbe venni a játékszert ezek az új mandrillok sem voltak hajlandóak. Pedig voltak itt tervek . . . gyorsasági edzés, versenyek, csúcok és csúcsbeállítások, ám hiába! Most már nem volt könnyű mandrillt sem szerezni. Hihetetlenül felszökött az ára a mandrilloknak. Csupán a londoni, hamburgi és még néhány világváros állatkertje engedhette meg magának azt a fényűzést, hogy állandóan legyen készenlétben kockaszűz mandrillja beugrani az előző helyére, amint az megfejtette a bölcsek követét. Az ilyen vidéki állatkertnek pedig, mint amilyen a miénk is, már semmi esélye nem volt mandrillt szereznie. Hogy egy év után most mégis akadt mandrillja az állatkertnek, az annak volt köszönhető, hogy mivel itt, a mi állatkertünkben fedezték föl a mandrill e kivételes képességét, kivételesen kedvező feltételek mellett, lefizetésre adták a majmot. Tehát kedd volt, amikor kimentem az állatkertbe, illetve szerda, összekeverem napjaim menetrendjét, és ötödik napja annak, hogy a szakállas fickó megérkezett Kelet-Afrikából. És öt perce lehetett, hogy a mágikus kockát, akár a banán héját, a válla fölött a háta mögé hajította, hogy többé ne tudjon róla. A ketrec előtti embertömeg lassan oszlani kezdett. Így jól megnézhettem a mandrillt. Nyárutó volt, a mandrill alighanem fázott, egész teste reszketett, vacogtak a fogai. Bizonyára tudta azt is, majomból nyúllá fog változni, kísérleti nyúllá valamilyen tudományos intézetben. Tudniillik annyi volt már a rab mandrill, hogy az állatkertek nem tudtak velük mit kezdeni, feleslegesek lettek, amint megfejtették a bűvös játékszert. De a szeme nem volt szomorú a mandrillnak, mint a ketrecbe zárt vadaknak szokott lenni, inkább huncut fény villant barna szemében, ahogy majomügyességgel — hogyan más-képpen? — a ketrec rácsain termett és a lábam elé dobta a kockát.

Hát ilyen kockás a világ? — vettem volna kézbe a tarka játékszert, és most az írást is félbehagynám, ha kedvelném a parabolát. De hát nem kedvelem. Kivétel Kafka. Még hozzá milyen kivétel!

Tehát továbbálltunk, családommal. Sétáltunk. Szép állatkert ez a miénk. Nézzük a ferde fákat. Voltak itt egyszerű galambok is, zsebeinkből kifordítottuk nekik a keserű magokat. Valami, talán a Nap, tompán ragyogott. Énekeltek odébb. Hollandus kertek fölé varjakat képzeltünk, míg a dér csipkodja a tulipánokat. Valami, amit még nem sikerült elrontania senkinek, ugrott egyet keresztbe. Aztán még tortát is ettünk, két-két szeletet. Ez egy ilyen nap volt. Az átváltozás határán. Ennek most négy napja. Ot napja? Hat napja? Összevissza keverednek életem napjai, órái. Nem lehet ennek a végére járni, drága Juci tánti. Mi, hál' istennek jól vagyunk. Csókolok otthon mindenkit.